
Program studiów

na określonym kierunku, poziomie i profilu

***w świetle wymagań ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o
szkolnictwie wyższym i nauce***

*Spotkanie dla rad programowych kierunków
21 lutego 2019*

Podstawowe akty prawne (zewewnętrzne)

- Ustawa z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668), dalej PSWiN
- Ustawa z dnia 3 lipca 2018r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669), dalej PWPSWiN
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. poz. 2153,2245)
- Rozporządzenie MNiSW z dnia 20 września 2018r. W sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. poz.1818)
- Rozporządzenie MNiSW z dnia 28 września 2018r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861), dalej Rozporządzenie w sprawie studiów
- Rozporządzenie MNiSW z 14 listopada 2018r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. poz. 2218)

<http://www.ur.edu.pl/ksztalcenie/jakosc-ksztalcenia/akty-prawne/akty-prawne-zewnetrzne>

Zmiana terminologii

- Krajowe Ramy Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego → Polska Rama Kwalifikacji (poziom 6 i 7)
- efekty kształcenia → efekty uczenia się
- program kształcenia → program studiów
- plan studiów → harmonogram realizacji programu studiów w poszczególnych semestrach i latach cyklu kształcenia
- nie ma obszarów kształcenia, jest 8 dziedzin nauki i 47 dyscyplin naukowych

Prowadzenie studiów (PSWiN)

Przepisy ogólne , art. 5 PSWiN

1. Badania naukowe i prace rozwojowe prowadzi się w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, a twórczość artystyczną – w dziedzinie sztuki i dyscyplinach artystycznych.
2. **Kształcenie prowadzi się w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych lub dziedzinie sztuki i dyscyplinach artystycznych.**

Rozdział 2, art. 53 PSWiN

1. Uczelnia prowadzi kształcenie na studiach na określonym kierunku, poziomie i profilu. Uczelnia przyporządkowuje kierunek do co najmniej 1 dyscypliny.
2. W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny, wskazuje się **dyscyplinę wiodącą**, w ramach której będzie uzyskiwana **ponad połowa efektów uczenia się**.

Prowadzenie studiów (PSWiN)

(POZIOMY I PROFILE STUDIÓW)

Art. 64 PSWiN

1. Studia są prowadzone na poziomie:
 - 1) studiów pierwszego stopnia;
 - 2) studiów drugiego stopnia;
 - 3) jednolitych studiów magisterskich.

2. Studia są prowadzone na profilu:
 - 1) **praktycznym**, na którym ponad połowa punktów ECTS jest przypisana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne;
 - 2) **ogólnoakademickim**, na którym ponad połowa punktów ECTS jest przypisana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową.

Prowadzenie studiów (PSWiN)

(FORMY STUDIÓW)

Art. 63 PSWiN

1. Studia są prowadzone w formie:
 - 1) **studiów stacjonarnych**, w ramach których **co najmniej połowa punktów ECTS objętych programem studiów jest uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem** nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów;
 - 2) **studiów niestacjonarnych** wskazanych w uchwale senatu, w ramach których **mniej niż połowa punktów ECTS objętych programem studiów może być uzyskiwana z bezpośrednim udziałem** nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów.
2. **Zajęcia na studiach stacjonarnych są prowadzone odrębnie od zajęć na studiach niestacjonarnych.**

Prowadzenie studiów (PSWiN)

Art. 67 PSWiN

1. Studia są prowadzone na określonym kierunku, poziomie i profilu na podstawie programu studiów, który określa:
 - 1) efekty uczenia się, o których mowa w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, z uwzględnieniem uniwersalnych charakterystyk pierwszego stopnia określonych w tej ustawie oraz charakterystyk drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 tej ustawy;
 - 2) opis procesu prowadzącego do uzyskania efektów uczenia się;
 - 3) liczbę punktów ECTS przypisanych do zajęć.
2. Punkty ECTS stanowią miarę średniego nakładu pracy studenta niezbędnego do uzyskania efektów uczenia się.
3. Punkt ECTS odpowiada 25–30 godzinom pracy studenta obejmującym zajęcia organizowane przez uczelnię oraz jego indywidualną pracę związaną z tymi zajęciami.

Prowadzenie studiów (PSWiN)

Art. 67 PSWiN

5. Program studiów **o profilu praktycznym** przewiduje praktyki zawodowe w wymiarze co najmniej:
 - 1) **6 miesięcy** – w przypadku studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich;
 - 2) **3 miesięcy** – w przypadku studiów drugiego stopnia.
6. Przepisu ust. 5 nie stosuje się do programów studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1.

Art. 68 PSWiN

1. W programach studiów przygotowujących do wykonywania zawodów: lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, **fizjoterapeuty, ratownika medycznego**, lekarza weterynarii, architekta, nauczyciela – uwzględnia się standardy kształcenia

Prowadzenie studiów

Poszerzenie listy kierunków prowadzonych jako jednolite studia magisterskie

Kierunki prowadzone obligatoryjnie jako JSM:

-lekarski, lekarsko-dentystyczny, analityka medyczna, farmacja, fizjoterapia, weterynaria, prawo, prawo kanoniczne, **pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna, pedagogika specjalna**

Kierunki prowadzone fakultatywnie jako JSM:

-**architektura**, teologia, aktorstwo, konserwacja i restauracja dzieł sztuki, psychologia, realizacja obrazu filmowego, telewizyjnego i fotografii, reżyseria, scenografia, grafika, malarstwo, rzeźba, **na których kształci się wyłącznie kandydatów na żołnierzy zawodowych**

(§ 8 Rozporządzenia w sprawie studiów)

Program studiów – Rozporządzenie w sprawie studiów

§ 3 Rozporządzenia ust.1. W programie studiów określa się:

- 1) formę lub formy studiów, liczbę semestrów i liczbę punktów ECTS konieczną do ukończenia studiów na danym poziomie,
- 2) tytuł zawodowy nadawany absolwentom*
- 3) zajęcia lub grupy zajęć, niezależnie od formy ich prowadzenia, wraz z przypisaniem do nich efektów uczenia się i treści programowych zapewniających uzyskanie tych efektów,
- 4) łączną liczbę godzin zajęć,
- 5) sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia,
- 6) łączną liczbę punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia,

(* - uległ zmianie katalog tytułów zawodowych – zrezygnowano z tytułów: inżynier architekt krajobrazu, magister inżynier architekt krajobrazu, magister sztuki)

Program studiów – c.d.

§ 3 Rozporządzenia ust. 1 pkt.... (w programie studiów określa się:)

- 7) liczbę punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych nie mniejszą niż 5 punktów ECTS – w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne,
 - 8) wymiar, zasady i formę odbywania praktyk zawodowych oraz liczbę punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach tych praktyk.
2. Program studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich prowadzonych w formie studiów stacjonarnych uwzględnia również zajęcia z wychowania fizycznego w wymiarze nie mniejszym niż 60 godzin, przy czym zajęciom tym nie przypisuje się punktów ECTS.
 3. Program studiów umożliwia studentowi wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, o której mowa w ust. 1 pkt 1.

Program studiów

§ 3 ust 5 Rozporządzenia

1) Program studiów o **profilu praktycznym**- obejmuje zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne w wymiarze większym niż 50% liczby pkt. ECTS

2) Program studiów o **profilu ogólnoakademickim** – obejmuje zajęcia związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach do których przyporządkowany jest kierunek studiów, w wymiarze większym niż 50 % liczby pkt. ECTS i uwzględnia **udział studentów w zajęciach przygotowujących do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.**

Realizacja programu studiów

Art. 73 PSWiN

1. Zajęcia są prowadzone przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w danej uczelni posiadających kompetencje i doświadczenie pozwalające na prawidłową realizację zajęć oraz przez inne osoby, które posiadają takie kompetencje i doświadczenie.

(z dniem 1 października 2018r. zlikwidowano minimum kadrowe)

2. W ramach programu studiów o profilu:

- 1) **praktycznym** – co najmniej **50% godzin zajęć** prowadzonych jest przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w tej uczelni jako podstawowym miejscu pracy;
- 2) **ogólnoakademickim** – co najmniej **75% godzin zajęć** prowadzonych jest przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w tej uczelni jako podstawowym miejscu pracy.

3. Wykłady w uczelni są otwarte, jeżeli jej statut nie stanowi inaczej.

Realizacja programu studiów

§ 6 Rozporządzenia w sprawie studiów

Zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne przewidziane w programie studiów o profilu praktycznym są prowadzone:

- 1) w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej,
- 2) w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów.

(w przypadku zajęć praktycznych nie ma już wymogu aby większość prowadzących posiadała doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią)

Doskonalenie programu studiów

§ 7 Rozporządzenia w sprawie studiów

1. Program studiów podlega systematycznej ocenie i doskonaleniu.
2. W programie studiów uwzględnia się wnioski z analizy zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy oraz wnioski z analizy wyników monitoringu, o którym mowa w art.352 ust.1 ustawy.
3. W celu doskonalenia programu studiów można dokonywać w nim zmian.
4. W programie studiów utworzonych **na podstawie pozwolenia ministra** można dokonywać zmian **łącznie do 30 % ogólnej liczby efektów uczenia się** określonych w programie studiów aktualnym na dzień wydania tego pozwolenia.

(Zlikwidowano ograniczenie procentowe w przypadku dokonywania zmian zajęć – dotychczas było do 50% liczby pkt ECTS)

Doskonalenie programu studiów – c.d.

5. Zmiany w programie studiów wprowadza się z początkiem nowego cyklu kształcenia. W trakcie cyklu kształcenia w programach studiów mogą być wprowadzane wyłącznie zmiany:
 - 1) w doborze treści kształcenia przekazywanych studentom w ramach zajęć uwzględniających najnowsze osiągnięcia naukowe, artystyczne lub związane z działalnością zawodową,
 - 2) koniecznych do:
 - a) usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych przez Polską Komisję Akredytacyjną;
 - b) dostosowania programu studiów do zmian w przepisach powszechnie obowiązujących.

Ustalanie programów studiów

- Do zadań senatu należy ustalanie programów studiów, studiów podyplomowych i kształcenia specjalistycznego
(art. 28 ust.1 pkt 11PSWiN)
- Ustalenie programu studiów wymaga zasięgnięcia opinii samorządu studenckiego. W przypadku bezskutecznego upływu terminu określonego w statucie, wymóg zasięgnięcia opinii uważa się za spełniony.
(art. ust.2 PSWiN)

Publikowanie programu studiów

Uczelnia udostępnia w BIP na swojej stronie podmiotowej:

1) statut

.....

8) **programy studiów**

- w terminie 14 dni od dnia ich przyjęcia

(art. 358 ust 1 ustawy PSWiN)

Zmiany w programach studiów wprowadzane w trakcie cyklu kształcenia są udostępniane w BIP na stronie podmiotowej uczelni co najmniej na miesiąc przed rozpoczęciem semestru którego dotyczą.

(§ 6 Rozporządzenia MNiSW w sprawie studiów)

Przepisy wprowadzające

Programy 2018/2019

Studia rozpoczęte przed rokiem akademickim 2019/2020 prowadzi się na podstawie dotychczasowych programów kształcenia (...).

(art. 265 PWPSWiN)

W terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 1, uczelnie przyporządkują kierunki prowadzonych studiów do dyscyplin naukowych lub artystycznych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 5 ust. 3 tej ustawy, wskazując dla każdego kierunku procentowy udział dyscyplin, w których zgodnie z programem kształcenia uzyskiwane są na tym kierunku efekty kształcenia, przy czym suma udziałów musi być równa 100%.

(art. 214 ust. 1 PWPSWiN)

Przepisy wprowadzające

Programy 2018/2019

Uczelnie, które w dniu wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 1, prowadzą w swojej siedzibie studia na co najmniej 2 kierunkach o tym samym poziomie i profilu oraz tej samej nazwie lub których programy określają takie same efekty kształcenia, przyporządkowane do tej samej dyscypliny, połączą te kierunki w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie tej ustawy.

(art.214 ust 2 PWPSWiN)

Przepisy wprowadzające

1. Studia prowadzone na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia w dniu wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 1, stają się studiami na takim samym kierunku, poziomie i profilu w rozumieniu tej ustawy.

(art. 212 ust.1 PWPSWiN)

1. Programy kształcenia w rozumieniu ustawy uchylanej w art. 169 pkt 3 stają się programami studiów w rozumieniu ustawy, o której mowa w art. 1.
2. W terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 1, senaty uczelni dostosują programy studiów rozpoczynających się od roku akademickiego 2019/2020 do wymagań określonych w tej ustawie.

(art. 268 PWPSWiN)

Przepisy przejściowe – kształcenie nauczycieli

2. Uczelnia, która w dniu wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 1, prowadzi studia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela i nie posiada uprawnień do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie, do której jest przyporządkowany kierunek tych studiów, może prowadzić te studia w przypadku:

1) zawarcia porozumienia, o którym mowa w art. 206 ust. 2 (*z uczelnią, która posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie związanej z kierunkiem*), albo

2) posiadania większej liczby studentów na studiach stacjonarnych niż na studiach niestacjonarnych

– z tym że przyjęcia na te studia są prowadzone po raz ostatni na rok akademicki **2021/2022**.

3. Jeżeli uczelnia nie spełnia warunku określonego w ust. 2 pkt 1 albo 2, kontynuuje studia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela do zakończenia cyklu kształcenia rozpoczętego w roku akademickim 2018/2019 i nie prowadzi przyjęć na te studia.

(art. 212 ust 2 i 3 PWPSWiN)

Uprawnienia do prowadzenia studiów po 31 grudnia 2021 (po ewaluacji jakości działalności naukowej)

Utworzenie studiów za pozwoleniem

Utworzenie studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu wymaga pozwolenia ministra.

Uczelnia, która w dyscyplinie, o której mowa w ust. 1, albo dyscyplinie wiodącej posiada kategorię naukową:

- 1) **B** – może uzyskać pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku przyporządkowanym do tej dyscypliny oraz na określonym poziomie i profilu;
- 2) **C** albo **nie posiada kategorii naukowej** – może uzyskać pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku przyporządkowanym do tej dyscypliny oraz na określonym poziomie i **profilu praktycznym, z wyłączeniem pozwolenia na utworzenie studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela.**

(art.53 ust. 3 i 4 PSWiN)

Uprawnienia do prowadzenia studiów po ewaluacji jakości działalności naukowej

Utworzenie studiów nauczycielskich

Uczelnia, która w dyscyplinie, do której ma być przyporządkowany kierunek studiów posiada kategorię naukową C albo nie posiada kategorii naukowej może uzyskać pozwolenie na utworzenie studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela, jeżeli zawarła porozumienie o współpracy przy prowadzeniu tych studiów z uczelnią, o której mowa w ust. 7 pkt 1. (która posiada kategorię naukową A+,A albo B+ w tej dyscyplinie)

Uczelnia, o której mowa w ust. 7 pkt 1, może zawrzeć takie porozumienie w danej dyscyplinie tylko z jedną uczelnią
(art. 53 ust.5 PSWiN)

Uprawnienia do prowadzenia studiów po ewaluacji jakości działalności naukowej

Utworzenie studiów bez pozwolenia

Pozwolenia nie wymaga utworzenie studiów na kierunku przyporządkowanym do dyscypliny, albo dyscypliny wiodącej:

- 1) w której uczelnia posiada kategorię naukową **A+, A albo B+**;
- 2) zawierającej się w dziedzinie, o której mowa w art. 243 ust. 7 (*szczególnie wysoka jakość kształcenia w dziedzinie przyznana w ocenie kompleksowej PKA*), z wyłączeniem utworzenia studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela.

(art 53 ust.7 PSWiN)

Uprawnienia do prowadzenia studiów po ewaluacji jakości działalności naukowej

- Pozwolenie na utworzenie studiów na **kierunku lekarskim** lub **lekarsko-dentystycznym** uwarunkowane jest kategorią naukową **A+,A** albo **B+** w dyscyplinie w zakresie nauk medycznych lub nauk o zdrowiu.

(art. 53 ust. 6 PSWiN)

- Uczelnia akademicka może utworzyć jednolite studia magisterskie na kierunku przyporządkowanym do dyscypliny, o której mowa w ust. 1, albo dyscypliny wiodącej, w której posiada kategorię naukową **A+ albo A**, lub dyscypliny zawierającej się w dziedzinie, o której mowa w art. 243 ust. 7, z tym że w przypadku studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 – jeżeli możliwość kształcenia na tym poziomie wynika z przepisów wydanych na podstawie art. 68 ust. 3. Przepisów wydanych na podstawie art. 81 w zakresie, o którym mowa w art. 81 pkt 2, nie stosuje się.

(art. 53 ust.9 PSWiN)

Harmonogram prac w zakresie dostosowania programów studiów

1. Przegląd programów pod kątem nowych uregulowań prawnych i "przełożenie" kierunkowych efektów kształcenia z KRK na efekty uczenia się zgodnie z charakterystykami drugiego stopnia PRK.
2. Przyjęcie w UR wytycznych w zakresie projektowania programów studiów
 - Uchwała Senatu (ogólne zasady)- 28 lutego 2019r.
 - Zarządzenie Rektora (szczegółowe zasady)- początek marca 2019r.
3. Opracowanie dokumentacji programu studiów zgodnie z wytycznymi uchwały Senatu oraz zarządzenia Rektora i przyjęcie przez rady jednostek - kwiecień 2019r.
4. Ustalenie programów studiów przez Senat UR – czerwiec 2019r.

Proponowane w Uczelni rozwiązania

1. Odejście od prowadzonych w ramach kierunków specjalności na rzecz ścieżek kształcenia w zakresie
2. Ujednoczenie łącznej liczby godzin zajęć na kierunku, na określonym poziomie, profilu oraz formie studiów (taka sama łączna liczba godzin, bez względu na oferowane ścieżki kształcenia).
3. Przyjęcie minimalnego wymiaru godzinowego oraz min. wymiaru pkt. ECTS dla praktyk zawodowych:
 - a) profil praktyczny, studia:
 - pierwszego stopnia i jednolite mgr - 6 miesięcy (720 godz. i 30 pkt. ECTS),
 - drugiego stopnia - 3 miesiące (360 godz. i 15 pkt. ECTS).
 - b) profil ogólnoakademicki, studia:
 - pierwszego stopnia i jednolite mgr - 3 tygodnie (90 godz. i 3 pkt. ECTS)
 - drugiego stopnia – o praktykach decyduje jednostka

UWAGA

Projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie MNiSW w sprawie studiów

<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12319362>

Brak jeszcze wszystkich aktów wykonawczych:

- standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, w tym dla jednolitych studiów magisterskich – **edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna**
- standardów kształcenia dla kierunku **fizjoterapia** – st. jednolite mgr
- standardów kształcenia dla kierunku **ratownictwo medyczne**

Dziękujemy za uwagę

dr hab. Wojciech Walat, prof. UR

mgr Marta Jakubowska-Rząd